

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti
Odsjek za animirani film i nove medije
Novi mediji

Diplomski rad
Antonija Bačić

Mentorica
Andreja Kulunčić
izv. prof.

rujan, 2016.
Zagreb

nježnost u svakodnevnici:
pomagala za tjeskobu

Bitno mi je ono što je nevidljivo drugima,
a tebi je bitno.

sadržaj

uvod	9
opis procesa	18
predmeti	37
literatura	59

Naglašavanje prostora, mjesta, lokacije,
točke, trenutka, vremena, geste,
pokreta, misli, sjećanja, stanja.

Sitni izmak.

Razmak.

Ono najbliže i naizgled posve jasno.

Važnost sitnih intimnih navika, rituala,
dogadaja, pogleda na odnose i pravila.

Suptilne stvari koje ljudi rade.

Uvod

Tjeskoba, anksioznost, nemir i nisko samopouzdanje teme su koje istražujem u diplomskom radu. Zanimaju me načini na koji proživljavamo i pohranjujemo emocije vezane uz tjeskobu i sjećanja koja pobuđuju te mehanizmi koje koristimo u trenucima nelagode, nemira ili anksioznosti. Kako doživljavamo tjeskobu unutar društva te kako različiti karakteri proživljavaju tjeskobne trenutke. U radu se fokusiram na vlastito iskustvo kako bih sugovornicima postavljala pitanja na nježan i ravnopravan način te potaknula na razgovor. Promatram trenutke, događaje i situacije koji se doimaju beznačajno "prema van" dok se istovremeno "unutar osobe" odvijaju procesi velikih intenziteta.

Iz vlastitog iskustva znam da u takvim situacijama ne pomažu popularni inspirational quotes kao ni cijeli (agresivni) self help diskurs i sukladno tome tražim drugačiji pristup problematici; pristup koji na intimnoj razini pruža ili barem inspirira na «borbu» s tjeskobom. Naglasak stavljam na mekoću i nježnost pristupa te poštivanje intimnog prostora pri pronalaženju tjeskoba kod drugih. Također, istražujem na koji način komunicirati temu kroz postav.

Postala je jasna potreba za predmetom, fizičkom manifestacijom našeg razgovora: kao svojevrsnu vizualizaciju te tjeskobe ali i kao ponuđeno rješenje. Daljnjim razvijanjem objekata došla sam do odluke da ti predmeti trebaju imati neku funkciju olakšavanja tjeskobe, što se pokazalo kao izazov s obzirom na to da nisam stručna osoba koja uopće može pomagati drugima na profesionalnoj razini. S druge strane mogu pomoći na svoj način, onako kako sebi pomažem u tim situacijama, preokretanjem na humor i zaigranost. Pokazalo se kako predmeti aktiviraju prostor između sugovornika i zadaju smjer komunikacije u tom smjeru.

Cilj je, nakon cijelog procesa, pokloniti svakome pomagalo za tjeskobu, temeljeno na crtežu koju su nacrtali u bilježnicu i na razgovorima koje smo vodili/e.

Kroz toplinu, humor i zaigranost pokušavam smanjiti tenzije. Komunikaciju svog rada želim usmjeriti i onima koji proživljavaju tjeskobne trenutke ali i ukazati na postojanje takvih trenutaka onima koji ih ne percipiraju.

osobni doživljaj – emocije

fragmenti – razine

odvajanje iz hrpe

izdvojiti – promatrati – promijeniti kontekst

(ne) vidljiva povezanost – vanjski utjecaji i podražaji

nešto što nas okružuje i ovdje je stalno – izokrenuti

drugačiji pristup - neka vrsta učenja

iskustvo – osobni doživljaj

Inzistiranje na nježnosti.

Čim artikuliraš što misliš, odmah počinje
imati smisla ono što si napravila.

Svi čuju moje misli.

Dotakni svaki prst.

Stani na liniju točno na pola stopala.

Koja si pitanja postavljam?

Koja pitanja želim komunicirati?

Zašto su ona relevantna? Što promatram?

Koliku ulogu na moje ponašanje ima vanjski svijet,
a koliku onaj unutarnji? Kakve su to misli, pokreti,
realizacije kretnje u nelagodnim situacijama?

Kako proizvesti reakciju i započeti dijalog o toj temi?

moje misli
doživljaji
pokreti

Ukočena grimasa na licu, crvenilo.

Dodirivanje svakog prsta i s palcem obje ruke.

Ispisivanje riječi jezikom po zubima ili prstom po zraku.

Položaj stopala u odnosu na linije s poda mora biti simetričan.

Izrazito tiho izgovorena riječ.

Šušlav nerazgovjetan zvuk koji izlazi velikom brzinom.

Misao zamrznuta na jednoj frazi kao pokvarena ploča.

Nemogućnost slaganja logičnog odgovora na pitanje.

Miješanje engleske i hrvatske gramatike.

Kretnja u krivom smjeru.

Tjeskoba kao prepreka

U ovom dijelu teksta opisujem vlastito iskustvo s tjeskobom kao polazište za rad. Prvenstveno razmišljam o odlasku u grad, zapravo o izlasku iz kuće. Zašto mi je to toliko problematično? Prvo što mi pada na pamet su pogledi. Ali zašto me uopće briga za to. I glasovi. Zapravo samo jedan; moj unutarnji monolog kao da je na spikeru i svi me čuju. I ako krivo skrenem ili izađem iz tramvaja na krivoj stanici kao da svi to znaju i smiju mi se. Slušalice pomažu. I kad netko priča sa mnom. Stresno je ako me netko iznenada nešto pita ili moram na neki način brzo odreagirati. Izbežim se i tjelesno i psihički. Ne znam to izbaciti iz sebe. Kratki trenuci tjeskobe kojih ima milijun. Takve sitnice te onda zeznu na bitnim stvarima.

Npr. prijaviti se za posao koji bih mogla odrađivati. Ali mene je strah svih ostalih stvari – komunikacija s novim ljudima, javljanje na telefon, naručivanje dostave. Kad krenem van imam na sebi nevidljivi oklop. Većinu propuštenih događaja, poslova, prijateljstava mogu svesti na neku sitnu nelagodu zbog koje bih odustala od izlaska iz kuće, nejavljanja na mobitel i slično. Pretjeranim analiziranjem i seciranjem mogućih ishoda situacije «zapela» bih u mjestu i rijetko kada bih se uspjela otrgnuti i pokrenuti. Sveprisutna tjeskoba prihvaćena je kao dio svakodnevnog života u suvremenom svijetu, posebice u svijetu mladih ljudi. Iako je prepoznata kao problem rijetko kada se susretnem s mehanizmom koji zaista uspijeva. Također, što sam odraslija, to mi se više čini da je jedini način prihvatiti ju i ne rješavati, vepolovično skrivajući i ironično se odnositi prema njoj. Mora da je posrijedi neki prešutni društveni dogovor.

Ignoriranje ili površan pristup tom problemu, a mislim da tjeskoba jest problem koji može izrazito utjecati na djelovanje pojedinca, dovodi do još većeg otuđivanja i izmicanja iz aktivnog društvenog života. Ponekad su to mikro situacije poput izgovaranja «dobar dan» pri ulasku u pekaru, a ponekad su to noći provedene u grču i stresu od svih stvari koje ti se baš sad moraju motati po glavi.

Neke od tih situacija su : sjediti sama u menzi, krivo izbrojati kusur u dućanu, reklamirati robu s greškom, pomaknuti se u prepunom tramvaju, pjevati pred drugima, izlazak na krivoj tramvajskoj stanici, nazvati nepoznatu osobu. Svi imamo mnogo takvih situacija i svi se različito odnosimo prema njima, no bitnu razliku čini količina samopouzdanja koju imamo pri nošenju s time, a to pokušavam vježbati kao i novi jezik.

I dok ovo pišem, glas u meni neprestano ponavlja 'daj ajde pa kog boli briga ima većih problema u svijetu' i stvara mi pritisak prije samog početka pisanja. Upravo tu vidim važnost, jer taj glas nije moj glas već glas "izvana" i 'onog što bi ljudi rekli' a upravo to je ono što nas/mene na spriječava na intimnoj razini. Kada bih u većem društvu spomenula nešto što mi je nelagodno ili odbila njima bezazlen čin naišla bih na podsmijeh ili komentare na moju bedastoću i nesposobnost. Nekako sam s vremenom to počela koristiti i kao šalu na vlastiti račun. Korištenje humora pri nošenju s tjeskobnim situacijama postao je oblik obrambenog mehanizma.

U želji da ostvarim razmjenu misli vezanih za tjeskobne situacije pokušala sam otkriti na koji način mogu navesti osobu na iskrenost i otvorenost te stalno razmišljam o predmetima/ pomagalima kao vrsti ublažavanja ozbiljnosti, koji na posljetku djeluju kao pokretač razgovora.

Uzroci mogu biti unutarnji ili vanjski, mogu proizlaziti iz vlastitog osjećaja nedovoljnosti ili pak iz zadirkivanja od strane poznanika. Osobito kada se sve više odmičemo od odnosa u stvarnom a stvaramo sve više njih u virtualnom svijetu. Franco Bernardi Bifo, talijanski teoretičar i aktivist, govori o panici kao problemu između tijela i informacije, o našim društvenim procesima koji su sve manje tjelesni, a sve više informacijski te o reaktivaciji nježnosti prema drugim tijelima i vlastitom tijelu. Takvi procesi pridonose proizvođenju novih tjeskoba kako bi se kao pojedinci što više otuđili jedni od drugih. Usamljenost vodi ka nesigurnosti koja vodi ka povećanju želja, a želje se ispunjuju kupnjom, i tako u krug. Bifo također spominje imaginaciju¹ kao središnje mjesto društvene transformacije u doba semiokapitala i poziva nas da zamislimo i stvorimo drugačiju vezu između društvenih oblika, znanja i tehnologije. U tom duhu kreiram pomagala za tjeskobe koje temeljim na crtežima i apsurdnu samih situacija te stvaram nove i otvaram dijalog na tu temu. Izložba pritom služi kao komuniciranje serije predmeta i intencije dok se rad odvija u odvojenim nepravilno raspoređenim trenucima razgovora, promišljanja, izrade i predaje predmeta, te reakcija koje predmet kasnije izazove. Prikazati cijeli taj proces predstavio se kao izazov. Objasniti proces a zadržati emotivnost rada.

stroj za
mjerjenje
nježnosti

koliko nježnosti
može biti u
nekom prostoru?

stroj za
proizvodnju
nježnosti

Opis procesa

Prvi korak sastoji se od prikupljanja raznih tjeskoba kroz crteže. Za prikupljanje crteža odabrala sam bilježnicu kao medij lako dostupan u svakome trenu, od jutarnje kave do večernjeg izlaska, što bliže svakodnevnim radnjama i situacijama. Ispitanike zamolim za sudjelovanje putem crteža, ukratko objasnim što radim i zašto te im pružim bilježnicu i pernicu s bojicama, olovkama, flomasterima. Za crtanje nema uputa, a ispitanici nisu likovno obrazovani. Na taj način tražim izvor tjeskobe; crtež kao izraz nesvjesnog bez prethodnog promišljanja postaje nacrt za predmete. Svaki crtež odnosno prikaz tjeskobne situacije ima svoju logiku te sukladno tome pristupam osmišljavanju predmeta. Preuzimam likovne elemente te kasnije u izradi «omekšavam» predmet mekanim materijalima (tkanina, spužva, polietilensko vlakno itd.)

Primijetila sam nekoliko zanimljivih situacija tijekom prikupljanja crteža, one su; nedovoljna opuštenost pri crtanju, strah od lošeg crteža, kompleksnost prikaza same emocije putem crteža te samo imenovanje emotivnog stanja. Tom spoznajom potvrđujem sama sebi važnost ove teme. Također, pri objašnjavanju zadatka sudionicima, razgovor se često uputi na samo definiranje i razlikovanje pojmova straha i tjeskobe, nelagode i samopozudanja. U kojem trenutku tjeskoba prelazi u panični strah, na koji način nelagoda utječe na fiziološke promjene tijela i u kojoj se mjeri sve to razlikuje među pojedincima, pitanja su koja me vode kroz proces.

Nadalje, koji su to prostori ili situacije? Nastupa li tjeskoba na određenim lokacijama ili samo u specifičnim situacijama?

Okruženi s malo ili s mnogo ljudi, na tihim ili bučnim mjestima. Sve te sitnice utječu na unutarnji svijet osobe koja proživljava nelagodnu i upravo o tim stvarima želim razgovarati s vlasnicima crteža. Bitno mi je ukazati na imaginarnu lokaciju tih osjećaja u mašti. Prijenosom prikaza emocije iz imaginarnog u stvarno možda smanjimo tjeskobu.

Sljedeći korak je pronalaženje rješenja, odnosno odgovora na pitanje «kako ti ja mogu pomoći?». S obzirom da je tema teška sama po sebi potrebno je stvoriti smirenu i pozitivnu situaciju ispunjenu blagim humorom i nježnošću. Čim se ostvari “toplija” atmosfera razgovor o tjeskobi lakše se razvija. Bitne komponente u ovom razgovoru su, kao što sam već napomenula, humor i nježnost, a u predmetima/pomagalima mekanost i šarenilo boja. Crteže tretiram kao izvor vizualnih elemenata i krećem u osmišljavanje predmeta, odnosno pomagala za tjeskobu.

Pomagala su se kasnije pokazala i kao odlični pokretači razgovora na temu te tjeskobe ili neke slične, ovisno o asocijaciji osobe koja ih iskusi. Osim toga, bitno mi je na neki način zaslužiti vrijeme i iskrenost koju mi ispitanici daruju, pa je taj predmet, napravljen posebno za svakog od njih svojevrsan doprinos razmjeni, moja gesta prema njima.

Odnos tijela i okoline

Kako omekšati granice?

Odabir materijala nesvjesno je, što sam tek kasnije primijetila, rezultat doživljaja prisutnosti tijela i potrebe za “čuvanjem” tog tijela. Osobni prostor ne želim napuniti predmetima koji smetaju tijelu. Kako se predmeti mogu prilagoditi tijelu, a zadržati funkciju? Povezanost emocija tijela i prostora proučava Jader Tolja, talijanski lječnik i psihoterapeut, te naglašava važnost i utjecaj okoline koja nas okružuje na naše emotivno stanje. Popunjavanjem prostora oko tijela mekanim predmetima pokušavam na neki način ublažiti dodir sa okolinom; ublažiti grube “granice” između tijela i prostora oko tijela. Te “granice” mogu biti opipljive i neopipljive, one mogu postojati u tijelu i umu samo kao ideje i poznate su samo nama, no to ih ne čini manje stvarnima. Naprotiv, misli ih samo potenciraju. Prema tome, pokušavam proizvesti predmet koji poziva na razbijanje i smanjenje te ideje tako što stvaraju nove asocijacije i nova iskustva vezana uz tu tjeskobu. Kada govori o procesu izrade predmeta, Bruno Munari, talijanski umjetnik, dizajner i izumitelj, ukazuje na to kako dizajner pokušava izraditi objekt što prirodnije kao što drvo iziskuje list. Svaki objekt poprima svoju formu ovisno o njegovoj prirodi, namjeni i težnji. Također, dizajner odgovara potrebama današnjice. Na neki način pomagala koja izrađujem, iako imaginarne funkcije, prate logiku prema kojoj forma predmeta prati njegovu funkciju. U ovom dijelu procesa postoji najviše igre, najviše prostora za izmišljanje, opravdavanje odabira materija i boje, izvrtnje pravila.

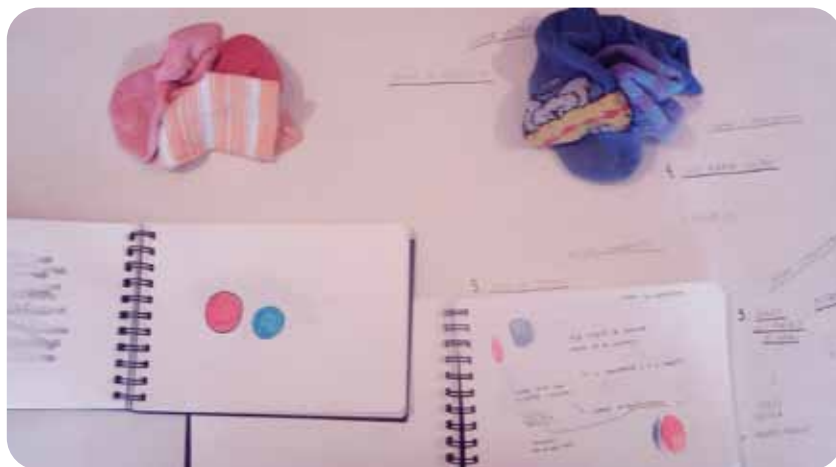

Tema i crtež zadaju problemski zadatak koji se rješava kroz smišljanje, crtanje, traženje prikladnog materijala, šivanje..

Boje proizlaze iz crteža dok oblik nastaje kroz više koraka, ovisno o lakoći izvedbe ili namjene. Ostalo mi je mnogo šarene tkanine koju je moja baka namjeravala iskoristiti za šivanje bluza, šoseva, haljina, pa to uglavnom koristim za šivanje. Trudim se ne gomilati višak smeća a materijal kupujem baš ako trebam neki detalj koji smatram bitnim, poput plišanih kuglica na torbi za wc papir. Predmeti su punjeni mekanim materijalima (tkanina, komadići spužve, polietilensko vlakno).

Tijekom cijelog procesa inzistiram na smislenosti predmeta, pokušavam ih oblikovati što prirodnije funkciji koju imaju te što jednostavnije kako bi se izbjegao šum u komunikaciji. Ipak, njihov cilj jest da budu prepoznati kao dio te teme a opet dovoljno slobodni kako bi svatko stvorio svoj odnos s njima. Paralelno s time, šivati napuhane, šarene i čudne predmete, koji na neki način predstavljaju emociju, djeluje kao svojevrsna autoterapija i moj način nošenja sa vlastitim tjeskobama. Kroz osmišljavanje predmeta prolazim razne anegdote i slične situacija kako bih što bolje osmislila predmet, što znači da se podsvjesno suočavam s tim situacijama i rješavam ih korak po korak.

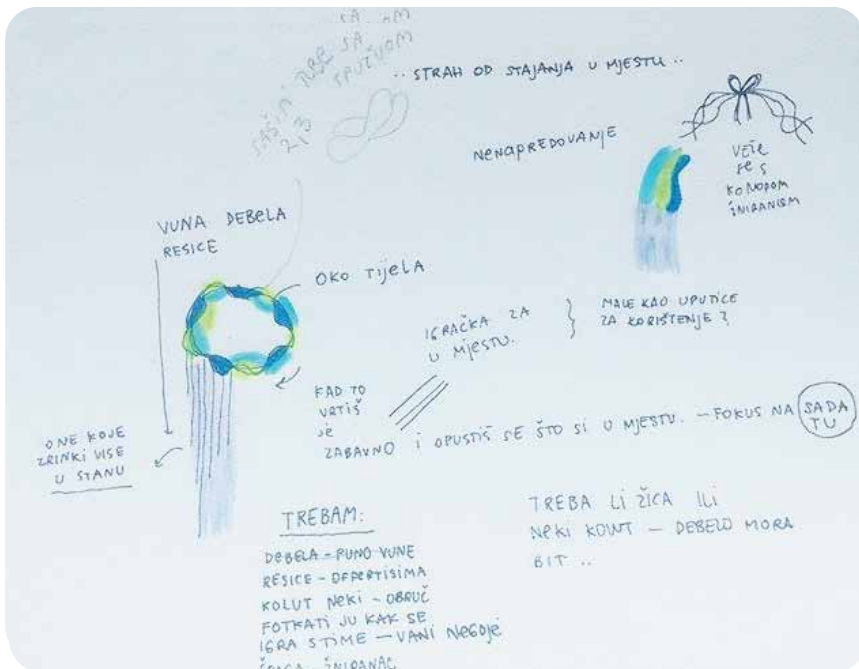
_odabir boje i oblika

_odabir boje i oblika

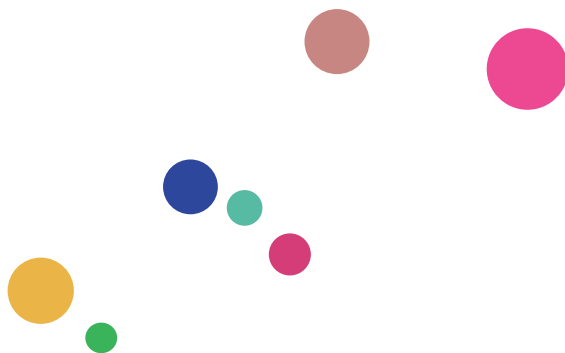
_odabir boje i oblika

1.
crtež
tjeskobe

2a.
preuzeti
elementi
iz crteža

odabir
materijala za
izradu predmeta
2b.

Imaginarni prostor

Tijelo u prostoru: privatnom ili javnom

Pravila pokreta

Pomagalo – izum

Rituali, navike, svakodnevne radnje

Bilježim, prikupljam, primjećujem

samosvijest, emocije, misli

Izrada predmeta kao gesta

Postavljanje i prezentiranje procesa navelo me je na razmišljanje o okviru, tj. kako predstaviti rad. Obzirom da se sastoji od različitih medija koje sam koristila tijekom procesa, postavlja se pitanje što je zapravo rad; bilježnica s crtežima, predmeti ili priče? Ili rad tek postoje na izložbi kada su svi segmenti procesa izloženi? Događa li se zapravo rad negdje drugdje, između priča, crteža, tih predmeta i postava? Smatram da je bit rada u gesti proizvodnje predmeta te u javnim ili intimnim prostorima korištenja tih predmeta. U ovom slučaju gesta se odnosi na izradu predmeta po mjeri za svakog od sugovornika. Nastaju nove nijanse odnosa obzirom na razinu intimnosti koja se postiže razmjenom iskustava. Razmišljam o budućim uporabama ovih predmeta, i novih odnosa koje će potaknuti. Čvrst jasan okvir dakle ne postoji, i trebalo mi je dugo vremena da pronađem pravi naziv za to što radim. Hans Belting, njemački profesor povijesti umjetnosti i teorije medija, u svojoj knjizi "Kraj povijesti umjetnosti?" navodi kako «nestaju radovi koji su uvijek nudili čvrsti, umjetnosti ipak potreban okvir». Kaže kako je prije povijest umjetnosti bila je okvir druge vrste, izabrana da bi se umjetničko događanje gledalo iz određenog očišta. Postavljam pitanje što je zapravo umjetnički rad a što su njegovi segmenti, te iz kojeg (čijeg) se očišta gleda. Prema tome pokušavam odgonetnuti kako, odnosno na koji način postaviti izložbu a da pri tome zadržim nježnost teme koju komuniciram. Zabilježiti proces na klasični način ne želim, jer bi tako "zatvorila" životnost, već tražim način održavanja dijaloga i komunikacije te teme.

Dvadesetih godina prošlog stoljeća umjetnik Marcel Duchamp postavlja pitanja o funkciji djela te odnosu komentara i djela. Granice između umjetničkog djela i svakodnevnih predmeta, tijela umjetnika/ce i tijela posjetitelja/ce te pitanje autorstva počinju slabjeti te se stvaraju nove poveznice i novi pojmovi. Što sve može biti umjetničko djelo? Tko ima autoritet da nešto prozove umjetničkim djelom? I koja je funkcija tog djela nakon što je proglašeno umjetničkim? Zasutavlja li se tu priča ili se život tog predmeta nastavlja dalje, izvan očiju publike?

Promjenu i napredak u procesu osjetila sam pri otpuštanju ideje o “stvarnoj” upotrebljivosti tih predmeta. Počela sam ih doživljavati kao predstavnike određene ideje, drugačijeg pogleda na trenutnu situaciju, temu, osjećaj. Duchamp ukazuje na to kako se ne radi o zbiljnosti objekta, nego tek o ideji umjetnosti, te objekt navodi kao zastupnika te ideje. Iz toga i proizlazi apsurdnost cijele situacije; baš zato što ne pokušavaju riješiti problem već su tek poticaj na razgovor, lakše je započeti ga a možda i na kraju smanjiti tjeskobu.

Postavljati pitanja kroz radove najzanimljiviji mi je aspekt umjetnosti pa je nekako prirodno došlo do toga da izrađujem neobične predmete čija se funkcija treba odgonetnuti ili oblikovati u trenutku iskustva.

Fenomen svakodnevnice zanimljiv mi je upravo zato jer tjeskoba utječe na navike i rituale. Filozof Michel De Certeau u svojem djelu «Invencija svakodnevice» kaže kako se retorika i svakodnevne prakse mogu odrediti kao unutarnje manipulacije sustava odnosno manipulacije jezika ili postojećeg projekta. U trećem poglavlju «Snalaženje: Uporabe i taktike» za umjetnika/cu kaže da se on/ona tim sustavom nadmeće i tom kombinacijom stvara prostor igre za načine korištenja prisilnoga poretka mjesta i jezika. Dalje, kaže kako umjetnik/ca ne zanemaruje mjesto u kojem mora živjeti ali u njega uvodi pluralitet i stvaralaštvo. Drugim riječima, vlastitu tjeskobu koristim kao legitimitet da se bavim tom temom. Stvaram nove predmete, nove situacije i pokušavam postojećim pojmovima i emocionalnim stanjima pridodati nove emocije i iskustva. Mogućnost uvođenja sitnih promjena u svakodnevne radnje kroz igru i očuđenje.

Obzirom da pojmovi poput "igranja" i "igračaka" često spominju potrebno je obrazložiti ulogu "igre" u procesu rada. Naime, igra kao fenomen prisutna je u radu cijelo vrijeme, prvenstveno u smislu usmjeravanja atmosfere rada prema izmišljanju i začudnosti te kasnije, u interakciji s predmetom, kao način za pristupanje vlastitoj tjeskobi. Otvaram prostor imaginaciji i zamišljam te tjeskobe kao vrstu problemskog zadatka u želji pronalaska sasvim neobičnog rješenja. Promatram fenomene svakodnevnice kroz prizmu tjeskobe te način na koji ona oblikuje tjelesne pokrete, kako utječe na donošenje odluka i koje se navike stvaraju zbog nje - ali komunikaciju o tjeskobi ne želim " obojati " tmurno već veselo. Radi se o otvaranju dijaloga dok vlastito iskustvo tretiram kao polazište za bavljenje tom temom. Primjerice, Nedko Solakov, suvremeni bugarski umjetnik osobno pretvara u univerzalno a da pritom ne gomila zamor. Njegovi radovi često kroz humor govore na mekan, svjež i jednostavan način pri čemu ne gube ozbiljnost teme koju komuniciraju, što se pokazalo kao najveći kamen spoticanja u mom radu dok nisam ojasnila njihovu ulgu. Solakov kroz postav pruža posjetitelju/ici doživljaj emocije, bila ona strah ili humor, zadržavajući ozbiljnost i dostojanstvo. Primjerice u svom radu "Fear"² iz 2003. godine bavi se vlastitim strahom od letenja avionom. Rad se sastoji od malenih dijelova gline, koji je nosio stisnute u šakama tijekom letova. Uz komadiće gline Solakov postavlja avionsku kartu i priču u kojoj objašnjava svoj strah od letenja. Umjesto formule za umanjenje straha od letenja avionom nudi, na simpatičan i pomalo humorističan način, vlastito iskustvo.

Radi se o fluidnosti i kontekstu prije nego o predmetu koji se izlaže. O mogućnostima koje se javljaju u komunikaciji tijekom postava, o iskustvu koje posjetitelj dijeli sa radom, sa ostalim posjetiteljima i autorom/icom ako je u prostoru postava.

Izložba je u ovom slučaju aktivacija teme tj. otvaranje dijaloga na tu temu. Kao privremeni display nečega što ide dalje, što ostvaruje svoju funkciju nakon postava u vlasništvu autora/ica crteža. Ali i dalje ostaje potreba za prijenosom emocija, zato izlažem predmete, pristupačne posjetiteljima. Jer, ne radi se tu o dokumentaciji procesa, već o želji za dijalogom, a pokazalo se da predmeti najbolje potiču na razgovor, osim što služe za izlazak iz “umjetničkog” u “stvarni svijet” svakodnevnog.

Prostor u postavu

Predmete postavljam tako da se mogu isprobati, ukoliko je to želja posjetitelja/ice, što rezultira aktivacijom postava unatoč tome što je postav daleko od klasičnog prostora izvođenja i kao rad nije nužno interaktivan. Događajni karakter prostora, kako to naziva Andrej Mirčev u svojoj knjizi “Iskušavanja prostora”, dovodi do reteritorializacije gledatelja. Što znači da isprobavanjem ili opipavanjem predmeta prestaju biti pasivni promatrači već dio rada.

Kratki popis koraka u procesu kao podsjetnik

korak 1

Prikupljam ilustracije na temu tjeskobe, strahova i nelagode od prijatelja i poznanika.

korak 2

Na temelju njihovih crteža smišljam i izrađujem predmete koje im poklanjam sa željom da se nacrtana tjeskoba, nelagoda ili strah smanji.

korak 3

Predmete posuđujem za izložbu kako bi komunicirala temu.
Nakon izložbe vraćam predmete njihovim vlasnicima.

u nastavku slijede crteži
i pripadajući predmeti

Crtež koji predstavlja tjeskobu od javnog nastupa nacrtala je moja mama te mi je u razgovoru otkrila kako ju izrađeni predmet podsjeća na igru i djetinjstvo. Točnije, razmišljajući o tjeskobi tijekom javnog nastupa dok drži predmet u rukama prisjeća se događaja kada je imala 4 godine. Tada je nastupala na školskoj predstavi i nije osjećala nikakvu tremu niti stres od nastupa. Iskustvo s predmetom ju je podsjetilo na taj osjećaj. Želja je da se ta dva osjećaja isprepletu, te postepeno prevlada ovaj veseliji.

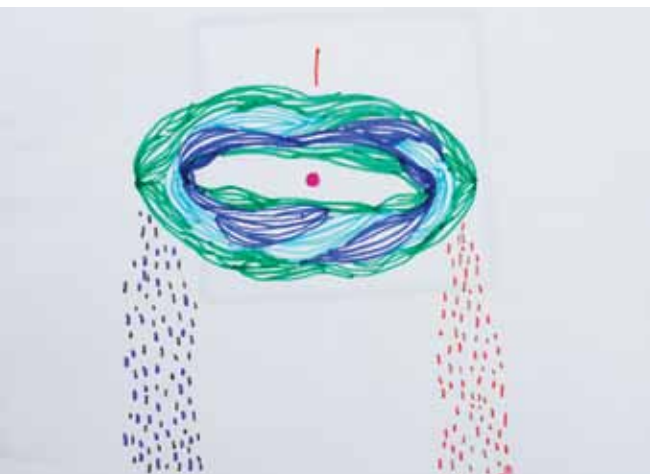
Predmet angažira tijelo dok vježbaš nastup. Sastoji se od sedam “tuba” različitih veličina, boje i uzorka. Punjeni su polietilenskim vlaknom.

Crtež je šaren i kompleksan prikaz zbivanja u bratovoj mašti dok mu zveni alarm ujutro. Tada, u njegovim mislima nastaje mnoštvo likova i oblika koji se pojavljuju i nestaju dok cijelo vrijeme zveni alarm. Živcira ga napadnost i iznenadnost tog zvuka. Krenula sam iz želje da mu smanjim napetost i omekšam početak dana.

Predmet izgledom podsjeća na slušalice uz dodatni valjak iza tjemena, no uloga mu je upravo suprotna od slušalica. Sastoji se od dva valjka i dvije kugle koji su punjeni polietilenskim vlaknom.

Crtež prikazuje tjeskobu vezanu uz osjećaj stajanja u mjestu. Strah od nepromjenjivosti i nenapredovanja. Nacrtni su prostorni odnosi osobe i događanja oko nje. Predmet služi za naglašavanje zabavnosti upravo trenutka sada i ovdje. Ovdje sam boje shvatila sekundarno a fokusirala se na smišljanje objekta koji naglašava veselost i bitnost trenutka kada se koristi (trenutak "sada"). Boje materijala odabirem prema principu rema principu "što bi se svidjelo vlasnici crteža" .

Predmet se veže oko struka a srebrne trakice padaju niz tijelo i naglašavaju pokrete. Sastoji se od plavkasto zelenih tkanina punjenih polietilenskim vlaknom, komadićima spužve i kuglicama te srebrnim resicama.

Crtež prikazuje situaciju u teretani kao opis tjeskobe od golih bildera. Predmet smišljam obzirom na problematiku koju zadaje, a boje uzimam slobodno, iz crteža. Rješenje za ovu tjeskobu je uteg koji okružuje tijelo tako da se pri vježbanju nemožeš fokusirati na ostale korisnike teretane.

Predmet se koristi kao uteg za ruke i podiže se oko cijelog tijela, ometajući pogled na okolinu. Sastoji se od valjaka i oblika nalik kugli punjenih polietilenskim vlaknom.

Crtež opisuje situaciju nošenja tek kupljenog paketa WC papira po gradu iz kojeg je jasna nelagoda osobe koja ga nosi. Jednostavno rješenje pokazalo se učinkovitim i ugodnim; sašivena prema mjerama paketa WC papira torba je ukrašena bojama iz crteža. Uporaba ove vreće omogućila je anonimnost WC papira te čak i pohvale prolaznika.

Torba se nosi kao i svaka druga, izrađena prema dimenzijama velikog pakiranja wc papira. Sastavljena je od bijelog platna, roze i plave tkanine te mnoštva plišanih šarenih kuglica.

Crtež prikazuje tjeskobu od puknutog nokta. Inspirirano stripovskim stilom prikazana je nelagoda, bol ili bilo kakav naglasak na taj prst. Predmet se razvija u želji prekrivanja puknutog nokta ali i prevencije pucanja ostalih, pritom pružajući mekano, šareno i veselo boravište za ruku.

Predmet se stavlja na ruku kojoj je potreban zaklon, a sastavljen je od bijele i šarene tkanine te punjen polietilenskim vlaknom. Sadrži utor za ruku.

Crtež prikazuje tjeskobu od mnogo ljudi u tišini. Uglavnom je crne boje, s nešto sjenčanja običnom olovkom. Kako predmete izrađujem u veselim bojama ovdje sam se odlučila za pretežito bijeli objekt sa nijansama svijetlo sive i detaljima crne boje. Uporaba ovog predmeta jednostavna je: služi kao jastučić za drhtavi glas.

Predmet se veže oko vrata ovisno potrebi vlasnice. Sastavljen je od jastučića punjenog polietilenskim vlaknom, nepravilnog je oblika te sadrži dvije vezice od tkanine.

Crveni i plavi krug na crtežu prikazuju tjeskobu od konflikta. S ozirom da su odvojeni kreirala sam predmet koji se može odvojiti, kako bi se mogao koristiti i u dvoje. Ta mogućnost proširuje vježbanje konflikta unaprijed kako bi se znali bolje snalaziti u stvarnim situacijama koje će se neminovno dogoditi. Plava kao smirujuća, a crvena kao aktivirajuća strana.

Predmeti se stavljaju na ramena. Ukoliko se vježba u dvoje, boje razlikuju strane. Sastavljeni su od plave i crvene tkanine, punjeni polietilenskim vlaknom te imaju gumb na krajevima kako bi se mogli lakše namjestiti.

Crtež prikazuje oko nacrtano u dva poteza, jednom tamnoplavom a drugi put crnom bojom. Tema ovog crteža je tjeskoba od perfekcionizma. Uz simbol oka uzela sam u obzir i crtačevu snimateljsku profesiju te oblikovala predmet koji pruža iskustvo svojevrsnog kadra: nesavršenog procjepa kroz koji vlasnik tjeskobe promatra okolinu. Predmeti iz okoline gledajući kroz pomagalo / kadar postaju neravni, mutni, nesavršeni i stoga se korisnik može opustiti i oko moguće (vlastite) nesavršenosti.

Predmet se drži u visini očiju i kroz njega promatra okolina. Sastavljen je od tkanina plavih nijansi, ljubičaste i roze, punjenih polietilenskim vlaknom te svijetloplave rupičaste tkanine.

Položaj tijela, glas, kretnje.
Emotivno preopterećenje.
Kombinacija apstraktnog i realnog
Prijenos mašte u stvarni svijet.

bilješke:

1.

Časopis 6. Subversive Festivala u Zagrebu, UP&UNDERGROUND, 2013. 26.
str. Berardi, Franco Bifo *“Reaktivacija društvenog tijela u vrijeme pobune”*

2.

Nedko Solakov

http://nedkosolakov.net/content/fear/index_eng.html

literatura:

Munari, Bruno. 2008. Design as art.
Penguin Books Ltd. London

Belting, Hans. 2010. Kraj povijesti umjetnosti.
Muzej suvremene umjetnosti. Zagreb

Lazzarato, Maurizio. 2014. Marcel Duchamp and the refusal of
work. Semiotext(e). Los Angeles

Mirčev, Andrej. 2009. Iskušavanja prostora.
UAOS / LEYKAM international. Osijek - Zagreb.

De Certeau, Michel. 2002. Invencija svakodnevnice.
Naklada MD. Zagreb

Jader Tolja _ web izvori

<http://www.bodyconsciousdesign.com/uploads/rightleftspace.pdf>

<http://www.bodyconsciousdesign.com/uploads/neuroergomicsofspace.pdf>

http://bodyconsciousdesign.com/uploads/effects_of_space.pdf

